Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Decreta

Brant, Sebastian

[Basel], after 1. März 1499

Decretum de concubinariis in sessione vicesima promulgatum

urn:nbn:de:bsz:31-313515

Visual Library

vel p̄eminentie hmōi Neophitos/ ne ad obſeruationē ritus chriſtiani
ſeu alicui⁹ p̄miſſorū cōpellant̄ foueat atq̃ʒ defendat penas contra fau
tores hereticorum ꝓmulgatas ipſo facto incurrat Neophiti vero ſi ſe
corrigere poſt canonicā monitionē neglexerint quin ad vomitū iudai/
ʒantes redire compti ſint contra eos tanq̃ʒ ꝑfidos hereticos ſm̄ ſacro
rum canonum inſtituta procedat̄. Si qua vero ipſis iudeis vel infi/
delibus indulta ſeu priuilegia per quoſcūq̃ʒ eccleſiaſticos ſeu ſeculares
cuiuſcūq̃ʒ ſtatus ſeu dignitatis/ etiam ſi papalis vel imperialis exiſtat
cōceſſa iam ſint vel in futurum cōcedi contingat vergētia quoquomō
in detrimentū catholice fidei aut noīs chriſtiani ſeu quorūcūq̃ʒ p̄miſ/
ſorum/ hec ſancta Synodus caſſa et irrita eſſe decernit Decretis ⁊ cō/
ſtitutionibus apoſtolicis/ ac Synodalibus que ſuꝑ premiſſis ſunt cō/
dita in ſuo robore duraturis Et vt hmōi ſancte cōſtitutiōis iugis me
moria habeatur Et ne quiſ̄ƺ ipſi⁹ ignorantiā pretēdere poſſit Jubet
hec ſancta Synodus vt per ſingulas cathedrales et collegiatas ec/
cleſias/ aliaq̃ʒ pia loca in quibus vberior eſt fidelium cōcurſus ſemel
in anno ad minus infra diuina promulget̄ Datum in ſeſſione publica
ipſius ſancti Synodi in eccleſia maiori Baſilieñ. ſolenniter celebrata
vij. Jdus ſeptembris. Anno a natiuitate dn̄i Mccccxxxiiij.

¶ Decretū de cōcubinarijs in ſeſſione viceſima promulgatū.

SAcroſctā generalis ſyno/
dus Baſilieñ. in ſpirituſancto legitime congregata
vniuerſalem eccleſiā rep̄ſentans ad ꝑpetuam rei me
moriam Quicunq̃ʒ clericus cuiuſcunq̃ʒ ſtatus con
ditionis religionis dignitatis/ etiam ſi pontificalis
vel alterius p̄eminentie exiſtat/ qui poſt huius con/
ſtitutionis noticiā quā habere p̄ſumat̄ ꝑ duos mē/
ſes poſt publicationē eiuſdē in eccleſijs cathedralibus quā ipſi dyoce
ſani omnino facere teneant̄/ Poſtq̃ʒ eadem cōſtitutio ad eorum noti/
ciam ꝑuenerit fuerit publicus cōcubinarius a ꝑceptione fructuū omni/
um ſuorum beneficiorū triū menſium ſpacio ſit ipſo facto ſuſpenſus/
quos ſuus ſuperior in fabricam vel aliam euidentem eccleſiarū vtili/
tatem ex quibus hij fructus ꝑcipiunt̄ conuertat/ necnon et hmōi pu/
blicum cōcubinariū vt primū eſſe talem innotuerit/ mox ſuus ſuperior
monere teneat̄/ vt infra breuiſſimū terminū cōcubinā dimittat. Quā
ſi nō dimiſerit vel dimiſſam/ aut aliā publice reſūpſerit Jubet hec ſan/
cta Synodus/ vt ip̄m ſuis omnibus beneficijs omnino priuet Et ni/
hilominus hij publici cōcubinarij vſq̃ʒquo cum eis per ſuos ſuperio/
res poſt ipſarum cōcubinarū dimiſſionē manifeſtamq̃ʒ vite emēdatio
nē fuerit diſpēſatū/ ad ſuſceptionē quorūcūq̃ʒ honorū dignitatū bene/
ficiorū vel officiorū ſint inhabiles Qui ſi poſt diſpēſationē recidiuo vo
mitu ad hmōi cōcubinatū publicū redierint ſine ſpe alicui⁹ diſpēſatio/

nis ad p̄dicta prorſus inhabiles exiſtāt Q̄d ſi hij ad quos talium cor/
rectio ꝑtinet eos vt p̄dictū eſt punire neglexerint eorū ſuperiores tam i
pſos de neglectu / q̄ꝫ in illos pro cōcubinatu modis omnibus digna
punitione animaduertant. In cōcilijs etiā prouincialibus et Syno/
dalibus aduerſus tales punire negligētes vel de hoc crimine diffama/
tos etiā ꝑ ſuſpenſionē a collatione beneficiorū vel alia cōdigna pena ſe/
ueriter procedat Et ſi hij quorū deſtitutio ad ſummū pontificem ſpe/
ctat per concilia ꝓuincialia aut ſuos ſuperiores propter publicū cōcu/
binatum reperiant priuatione digni ſtatim cū proceſſu inquiſitionis
ipſi ſummo pōtifici deferant Eadem diligentia ⁊ inquiſitio in quibuſ/
cunqꝫ capitulis generalibus et ꝓuincialibꝰ quo ad ſuos ſeruet penis
alijs contra p̄dictos et alios nō publicos cōcubinarios ſtatutis in ſuo
robore permāſuris. Publici aūt intelligendi ſunt nō ſolum hij quorū
concubinatus ꝑ ſententiā aut confeſſionem in iure factam ſeu ꝑ rei eui
dentiam que nulla poſſit tergiuerſatione celari notorius eſt Sed qui
mulierem de incōtinentia ſuſpectam et infamatam tenet et ꝑ ſuum ſu
periorem ammonitꝰ ipſam cum effectu nō dimittit. Quia vero in qui
buſdā regionibus nōnulli iuriſdictionē eccleſiaſticam habentes pecu/
niarios queſtus a cōcubinarijs ꝑcipere nō erubeſcunt patiēdo eos in
tali feditate ſordeſcere ſub pena maledictionis eterne precipit ne dein
ceps ſub pacto cōpoſitione aut ſpe alicuiꝰ queſtus talia quouiſmodo
tolerent aut diſſimulent alioquin vltra premiſſam negligentie penā
duplum eius quod ꝓpterea acceperint reſtituere ad pios vſus omnino
teneant et compellant Ipſas aūt cōcubinas ſeu mulieres ſuſpectas p̄
lati modis omnibus curent a ſuis ſubditis etiā ꝑ brachij ſecularis au
xilium ſi opus fuerit penitus excere. Qui etiā ex tali cōcubinatu ꝓcrea
tos filios apud patres ſuos cohabitare nō permittant / Iubet inſuꝑ
hec ſancta Synodus vt etiā in predictis Synodis ⁊ capitulis hec cō/
ſtitutio publicet ⁊ quilibet ſuos ſubditos ad ipſarū cōcubinarū dimiſ/
ſionem moneat diligenter / Iniungit p̄terea omnibus ſecularibꝰ viris
etiam ſi regali prefulgeant dignitate ne vllū qualecunqꝫ inferunt im/
pedimentū quocūqꝫ queſito colore p̄latis qui ratione officij ſui aduer/
ſus ſuos ſubditos ꝓ hmōi cōcubinatu ꝓcedūt. Et cū omne fornicatio
nis crimē lege diuina ꝓhibitū ſit / ⁊ ſub peccati mortalis pena neceſſa/
rio euitandū / Monet omnes laicos tā vxoratos q̄ꝫ ſolutos: vt ſimili/
ter a cōcubinatu abſtineant Nimis enī reprehenſibilis eſt qui vxorē
habet et ad alienā mulierem accedit Qui vero ſolutus eſt ſi continere
nolit iuxta apl'i cōſiliū vxorem ducat / pro huiꝰ aūt diuini obſeruatiōe
p̄cepti hij ad quos ꝑtinet tam ſalutaribꝫ monitis q̄ꝫ alijs canonicis re
medijs omni ſtudio laborent.

¶ De excōicatis certo modo non vitandis.

AD vitandum ſcādala ⁊ multa pericula ſubueniendūqꝫ cōſcien
tijs timoratis Statuit ꝙ nemo deinceps a cōmunione alicuiꝰ

in ſacramētoꝝ adminiſtratione vel receptione aut alijs quibuſcūq̃ di
uinis vel extra p̄textu cuiuſcūq̃ ſententie aut cēſure eccleſiaſtice ſeu ſuſ
penſionis aut ꝓhibitionis ab hoīe vel a iure generaliter ꝓmulgate te/
neat̄ abſtinere vel aliquē vitare aut interdictū eccleſiaſticuȝ obſeruare
niſi ſententia ꝓhibitio ſuſpenſio vel cenſura huiuſmodi fuerint in vel
cōtra perſonā collegiū vniuerſitatē eccl'iam aut locū certum vel certā a
iudice publicata/ vel denunciata ſpāliter et exp̄ſſe/ aut ſi aliquē ita no/
torie excōicationis ſniām cōſtiterit incidiſſe ꝙ nulla poſſit tergiuerſa/
tione celari aut aliquo iuris ſuffragio excuſari/ Nā a cōmunione illi⁹
abſtineri vult iuxta canonicas ſanciones ꝑ hoc tamē hmōi excōicatos
ſuſpenſos interdictos ſeu ꝓhibitos nō intendit in aliquo releuare nec
eis quomodolibet ſuffragari.

¶De interdictis non leuiter ponendis

QUoniam ex indiſcreta interdictoꝝ ꝓmulgatione multa cōſue/
uerūt ſcādala euenire Statuit hec ſancta Synodus ꝙ nulla ci/
uitas opidū caſtrū villa aut locus eccleſiaſtico ſupponi poſſint interdi
cto niſi ex cauſa ſeu culpa ipſorū locorū ſeu dominij ſeu rectoris vel of/
ficialiū ꝓpter culpā aūt ſeu cauſam alteri⁹ cuiuſcūq̃ priuate ꝑſone hu/
iuſmodi loca nequaq̄ȝ interdici poſſint auctoritate quacunq̃ ordina/
ria vel delegata niſi talis ꝑſona prius fuerit excōicata ac denunciata
ſeu in eccleſia publicata ac dn̄i ſeu rectores vel officiales ipſorū locorū
auctoritate iudicis requiſiti hmōi perſonā excōicatam infra biduū in/
de cū effectu nō eiecerint aut ad ſatiſfaciendū cōpulerint/ qua etiā poſt
biduum eiecta recedente vel ſatiſfaciente mox diuina reſumi poſſint/
quod etiam impendentibus locū habeat.

¶Contra friuole appellantes.

UT lites citius terminent̄ ſup eodem grauamine aut ſup eodem
interlocutoria vim diffinitiue nō habēte nullaten⁹ liceat ſecūdo
appellare Quicūq̃ ante diffinitiuā friuole vel iniuſte appellās vltra cōdē
natione expēſarū dānorū/ et intereſſe i q̄ndecim florenis auri de came
ra parti appellate ꝑ appellationis Judicē cōdēnet̄. Datū in ſeſſiōe pu/
blica i eccleſia maiori Baſilieñ: ſolēniter celebrata. xi. Kalē. Februarij
Anno a natiuitate dn̄i Mccccxxxv.

¶Requiſitio

LEctis et ꝓnunciatis ſupraſcriptis decretis de mandato ſacri con
cilij per reuerendū patrē dn̄m Ep̄m lectoreñ: incli te nationis Gal
licane ipſe reuerēdus pater dn̄s lectoreñ. Ep̄us requiſiuit omnes do/
minos archiep̄os/ ⁊ ep̄os in cōcilio et ſeſſiōe p̄dicta p̄ſentes: vt p̄dicta
decreta/ p̄ſertim de cōcubinarijs mittāt ad eccleſias ſuas et faciant ſo/
lenniter publicari Item ꝙ archiepiſcopi hic exiſtentes mittant ſuffra/
ganeis ſuis abſentibus ꝙ ſpecialiter publicent Item prelati qui ſūt ex
parte alicuius regni intiment p̄latis abſentibus Itē ꝙ ꝓcuratores ar
chiep̄orum et ep̄orū intiment iſta ſuis dn̄is.